

nega izobraževanja (Uradni list RS, št. 13/20) in Odredbo o dopolnitvi izobraževalnih programov poklicnega in strokovnega izobraževanja (Uradni list RS, št. 1/24):

1. Programi srednjega poklicnega izobraževanja:
 - Električar,
 - Električar (DV),
 - Električar (GIBI),
 - Električar (SI),
 - Računalnikar (SI).
2. Programi srednjega strokovnega izobraževanja:
 - Elektrotehnik,
 - Elektrotehnik (SI),
 - Tehnik elektronskih komunikacij,
 - Tehnik mehatronike (SI).
3. Programi poklicno-tehniškega izobraževanja:
 - Tehnik mehatronike (DV).

2. člen

(1) Izobraževalni programi iz prejšnjega člena se dopolnijo v 1. točki posebnega dela programa – predmetnik. Druge sestavine izobraževalnih programov ostanejo nespremenjene.

(2) Dopolnitve izobraževalnih programov iz prejšnjega člena Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje objavi na osrednjem spletnem mestu državne uprave.

KONČNA DOLOČBA

3. člen

Ta odredba začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 0070-31/2025
Ljubljana, dne 14. marca 2025
EVA 2025-3350-0026

Dr. Vinko Logaj
minister
za vzgojo in izobraževanje

869. Odločba o soglasju k Sklepu uprave o prenehanju ustanove »Fundacija za otroke Vrtca Hansa Christiana Andersena, ustanova«

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje na podlagi prvega odstavka 3. člena, prve alineje 31. člena in 32. člena Zakona o ustanovah (Uradni list RS, št. 70/05 – uradno prečiščeno besedilo in 91/05 – popr.) v upravni zadevi prenehanja ustanove »Fundacija za otroke Vrtca Hansa Christiana Andersena, ustanova« izdaja naslednjo

O D L O Č B O

o soglasju k Sklepu uprave o prenehanju ustanove »Fundacija za otroke Vrtca Hansa Christiana Andersena, ustanova«

1. Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje daje soglasje k Sklepu uprave o prenehanju ustanove »Fundacija za otroke Vrtca Hansa Christiana Andersena, ustanova« Draveljska ulica 46, 1000 Ljubljana, matična številka: 403883500, z dne 7. 11. 2024.
2. V tem postopku stroški niso nastali.

Št. 0070-6/2025/5
Ljubljana, dne 4. marca 2025
EVA 2025-3350-0006

Dr. Vinko Logaj
minister
za vzgojo in izobraževanje

USTAVNO SODIŠČE

870. Odločba o ugotovitvi, da sta tretji in četrti odstavek 234. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju v neskladju z Ustavo

Številka: U-I-151/24-14
Datum: 20. 3. 2025

O D L O Č B A

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Višjega sodišča v Ljubljani, na seji 20. marca 2025

o d l o č i l o:

1. Tretji in četrti odstavek 234. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (Uradni list RS, št. 176/21 – uradno prečiščeno besedilo, 178/21 – popr. in 102/23) sta v neskladju z Ustavo.

2. Državni zbor mora ugotovljeno protiustavnost odpraviti v roku enega leta po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Do odprave ugotovljene protiustavnosti lahko pritožbo zoper sklep o začetku stečajnega postopka nad družbo z omejeno odgovornostjo, kadar predlog za začetek stečajnega postopka vložijo dolžnik sam pod pogoji iz 38. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, vložijo tudi družbenik stečajnega dolžnika.

4. Do odprave ugotovljene protiustavnosti mora sodišče sklep o začetku stečajnega postopka, izdan na podlagi predloga dolžnika pod pogoji iz 38. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, vročiti družbenikom dolžnika, ki je družba z omejeno odgovornostjo.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Višje sodišče v Ljubljani (v nadaljevanju predlagatelj) je pri odločanju o pritožbi družbenika stečajne dolžnice družbe Lipis, d. o. o., Ljubljana – v stečaju, zoper sklep o začetku stečajnega postopka nad to družbo, ki se je začel na predlog posloводства dolžnice same (zadeva št. Cst 217/2024), ocenilo, da je del zakona, ki ga mora uporabiti (tretji odstavek v zvezi s četrtem odstavkom 234. člena Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju – v nadaljevanju ZFPPIPP), protiustaven, in je pritožbeni postopek prekinilo. Predlagatelj pojasnjuje, da je konkretni predlog za začetek stečajnega postopka trditveno pomanjkljiv, saj iz njega ne izhaja, da je nastopila insolventnost, temveč da družbi Lipis še grozi insolventnost, zaradi česar bi sodišče prve stopnje moralo predlog zavrniti. Vendar pa je sodišče prve stopnje pritožbo družbenika zoper sklep o začetku stečajnega postopka zavrglo, saj naj ne bi bil legitimiran za vložitev pritožbe zaradi izpodbijane zakonske določbe, ki pritožbo izključuje. Predlagatelj meni, da je izpodbijana zakonska določba v neskladju s 74. členom Ustave, saj je z začetkom stečajnega postopka poseženo v upravljalvske pravice družbenikov, ki družbe ne morejo več upravljati. Poseg je še posebej očiten in prekomeren v primeru, kot je sprožilni, ko predlog za začetek stečajnega postopka vložijo sam dolžnik. V tem primeru namreč ni treba navajati dejstev o insolventnosti, nihče pa ni legitimiran, da bi domnevo insolventnosti izpodbijal, stečajno sodišče pa te predpostavke ne preizkuša. Predlagatelj dodaja, da je z začetkom stečajnega postopka poseženo tudi v pravico družbenikov do zasebne lastnine, ki jo imajo na poslovnem deležu v družbi. Poudarja, da Ustava v 25. členu vsakomur zagotavlja pravico do pritožbe in da gre v primeru, ko zakonodajalec te pravice ne zagotovi, za poseg v pravico do pritožbe, ki je dopusten le pod pogoji strogega testa sorazmernosti. Meni,

da je popolna izključitev pritožbe nesorazmeren poseg, ki ni nujen, saj načelo hitrosti postopka tako hudega posega ne more upravičiti. Teža posledic stečajnega postopka pa je v končni posledici izbris gospodarskega subjekta iz sodnega registra. Predlagatelj opozarja, da je zakonodajalec napačno povzel nemško stečajno ureditev, saj se insolventnost ne domneva niti, ko začetek stečajnega postopka predlaga dolжник sam. Dodaja še, da je izpodbijana zakonska ureditev v neskladju z 22. členom Ustave, saj je sicer izpodbijna domneva insolventnosti urejena na način, da te domneve ne more nihče izpodbiti, ker ni osebe, ki bi bila legitimirana za njeno izpodbijanje. Predlagatelj primerja položaj, ko začetek stečajnega postopka nad družbo z omejeno odgovornostjo predlaga družbenik te družbe, in položaj, ko predlaga začetek stečajnega postopka poslovodstvo v imenu dolžnika. Meni, da sta si položaja v bistvenem podobna in bi ju zakonodajalec moral urediti enako. Kljub temu je le v prvem primeru mogoče domnevo izpodbijnosti izpodbiti, saj lahko sklep o začetku stečajnega postopka izpodbijajo drugi družbeniki (peti odstavek 234. člena ZFPPIPP). Za tako neenako ureditev predlagatelj ne vidi nobenega razloga. Predlaga, naj Ustavno sodišče ugotovi, da je izpodbijana ureditev protiustavna, in kot način izvršitve določi, da se lahko zoper sklep o začetku stečajnega postopka v primeru, kot je obravnavani, pritoži tudi družbenik družbe z omejeno odgovornostjo.

2. Državni zbor v odgovoru na zahtevo zavrača očitke predlagatelja. Navaja, da izpodbijana določba ni v neskladju z Ustavo. Poudarja, da veljavna ureditev ustrezno določa pravice družbenikov družb z omejeno odgovornostjo in možnost njihovega vplivanja na postopke insolventnosti, skladno z načelom ločenosti pravne osebnosti družbe in družbenikov. Pojasnjuje, da ZFPPIPP vsebuje izpodbijno domnevo insolventnosti v primerih, ko dolжник sam predlaga stečajni postopek. Možnost izpodbijanja domneve insolventnosti je namenjena le določenim subjektom, med drugim poslovodstvu in družbenikom pod posebnimi pogoji. Državni zbor trdi, da taka ureditev ne posega v pravico do svobodne gospodarske pobude iz 74. člena Ustave, saj omogoča polno uveljavljanje korporacijskih pravic, ki jih zaradi uvedbe stečaja družbenik ne izgubi. Zato gre zgolj za določanje pravnega okvirja za upravljanje gospodarskih subjektov in ne za omejevanje pravic družbenikov. Poleg tega ima družbenik možnost odškodninskega varstva zoper poslovodstvo, zato pravica do pritožbe naj ne bi bila potrebna. Državni zbor se sklicuje na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-295/13 z dne 19. 10. 2016 (Uradni list RS, št. 71/16, in OdlUS XXI, 28), iz katere naj bi izhajalo, da lahko odškodninsko varstvo nadomesti pravico do sodnega varstva. Povzema obrazložitve predloga zakona in poudarja, da je ponovno pretehtal obrazložitve Ustavnega sodišča v odločbi št. Up-386/15, U-I-179/15 z dne 12. 5. 2016 (Uradni list RS, št. 38/16) in ponovno ocenil interese družbenikov, ki niso osebno odgovorni za obveznosti družbe, saj začetek stečajnega postopka naj ne bi posegal v korporacijske pravice teh družbenikov. Dodaja, da tudi v nemškem pravnem redu družbeniki nimajo pravice do pritožbe zoper sklep o začetku stečajnega postopka. Državni zbor tako predlaga, naj Ustavno sodišče presodi, da četrti odstavek 234. člena ZFPPIPP ni v neskladju z Ustavo.

3. Mnenje o zahtevi je posredovala tudi Vlada. Tudi Vlada meni, da je zahteva neutemeljena. Podobno kot Državni zbor poudarja, da so družbeniki ustrezno varovani prek odškodninske odgovornosti poslovodstva, pri čemer naj bi že Ustavno sodišče pripoznalo odškodninsko odgovornost kot način uresničevanja pravice do sodnega varstva posameznika v primeru posega v njegove premoženjske pravice (122. točka obrazložitve odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-295/13). Temeljna dolžnost poslovodstva naj bi bila delovanje v dobro družbe, zato mora tudi poslovodstvo vložiti predlog za začetek stečajnega postopka (38. člen ZFPPIPP). Vlada poudarja, da naj bi imeli vsebinsko enako ureditev Hrvaška in Nemčija. Opozarja, da naj bi trditev predlagatelja, da nemška ureditev ne temelji na domnevi, izhajala iz znanstvenega članka, po katerem domneva insolventnosti ne more obstajati, saj se lahko predlog vložijo že, če insolventnost zgolj grozi. Glede sprožilnega primera Vlada navaja, da bi prvostopenjsko sodišče ali pritožbeno sodišče za položaj, ko dolжник v predlogu ni zatrjeval razloga za stečaj, tak postopek ocenilo kot zlorabo pravic.

4. Odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade sta bila posredovana predlagatelju, ki nanju ni odgovoril.

5. Ustavno sodišče je s sklepom št. U-I-151/24 z dne 16. 1. 2025 zadržalo potek stečajnega postopka v sprožilnem primeru.

B.

Obseg presoje

6. Predlagatelj v zahtevi izrecno zahteva presojo ustavnosti četrtega odstavka 234. člena ZFPPIPP. Ta določa:

»Osebo odgovorni družbenik dolžnika ali dolжник, če je predlog za začetek stečajnega postopka vložil njegov osebno odgovorni družbenik, lahko izpodbija domnevo insolventnosti iz prvega odstavka tega člena s pritožbo proti sklepu o začetku stečajnega postopka, ki ji mora priložiti dokaze o tem, da dolжник ni insolventen.«

7. Vendar pa aktivno legitimacijo za vložitev pritožbe zoper sklep o začetku stečajnega postopka ureja tretji odstavek istega člena, medtem ko četrti odstavek ureja dokazno breme, ki ga nosi pritožnik. Zato je Ustavno sodišče glede na vsebino navedb v zahtevi štel, da predlagatelj izpodbija tudi tretji odstavek 234. člena ZFPPIPP, ki določa:

»Domnevo insolventnosti iz prvega odstavka tega člena lahko izpodbija samo osebno odgovorni družbenik dolžnika ali dolжник, če je predlog za začetek stečajnega postopka vložil njegov osebno odgovorni družbenik.«

8. Ker je v sprožilnem primeru stečajna dolžnica družba z omejeno odgovornostjo, je Ustavno sodišče svojo presojo izpodbijane zakonske ureditve omejilo le na to pravnoorganizacijsko obliko kapitalske gospodarske družbe, v kateri družbeniki ne odgovarjajo za njene obveznosti.

Pravice družbenikov iz poslovnega deleža in stečajni postopek

9. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 82/13, 55/15, 15/17, 18/21, 75/23 in 102/24 – v nadaljevanju ZGD-1), ki ureja temeljna statusna korporacijska pravila gospodarskih družb, v prvem odstavku 471. člena določa definicijo družbe z omejeno odgovornostjo. To je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov. V drugem odstavku istega člena pa določa, da pridobi družbenik na podlagi osnovnega vložka in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu svoj poslovni delež, ki je izražen v odstotkih. Poslovni delež daje njegovemu imetniku, družbeniku družbe z omejeno odgovornostjo, pravico do udeležbe pri upravljanju – upravljalvske pravice ter pravico do udeležbe v dobičku in pravico do sorazmernega dela preostale likvidacijske ali stečajne mase ob prenehanju družbe – premoženjske pravice. Ustavno sodišče je že sprejelo stališče, da glede na to, da Ustava varuje vse pravice, ki pomenijo uresničevanje človekove svobode na premoženjskem področju, uživajo tudi upravljalvske in premoženjske pravice, ki izhajajo iz kapitalskega vložka (delnic) delničarja v delniški družbi, ustavnopravno varstvo na podlagi 33. in 74. člena Ustave.¹ Nič drugače ne more veljati za poslovni delež družbenika v družbi z omejeno odgovornostjo.² Tudi poslovni delež uživajo ustavnopravno varstvo.

10. Stečaj družbe pomeni njeno prenehanje (četrti alineja prvega odstavka 521. člena ZGD-1). Če družba z omejeno odgovornostjo (to je družba, katere osnovni kapital sestavljajo osnovni vložki družbenikov, ki na podlagi tega in sorazmerno z njegovo vrednostjo v osnovnem kapitalu pridobijo poslovni delež) preneha, prenehajo oziroma izgubijo pravno naravo iz 471. člena ZGD-1 tudi poslovni deleži. ZFPPIPP namreč ne uporablja več termina poslovni delež,

¹ Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-199/02 z dne 21. 10. 2004 (Uradni list RS, št. 124/04, in OdlUS XIII, 65), št. U-I-66/08 z dne 11. 12. 2008 (Uradni list RS, št. 121/08, in OdlUS XVII, 73), št. U-I-165/08, Up-1772/08, Up-379/09 z dne 1. 10. 2009 (Uradni list RS, št. 83/09, in OdlUS XVIII, 40) in št. Up-872/10 z dne 12. 1. 2012 (Uradni list RS, št. 12/12).

² Tako že v odločbi Ustavnega sodišča št. Up-280/16, Up-350/16, Up-745/16, Up-750/16, U-I-72/16, U-I-160/16 z dne 22. 3. 2017 (Uradni list RS, št. 20/17), 28. točka obrazložitve, opomba 27.

pač pa je delež družbenika delež, v sorazmerju s katerim je družbenik po zakonu ali pravilih pravne osebe upravičen prejeti izplačilo iz premoženja pravne osebe po plačilu vseh terjatev upnikov oziroma upnic te pravne osebe (tretji odstavek 9. člena ZFPPIPP). Po začetku stečajnega postopka družbenik tako ni več imetnik poslovnega deleža, pač pa le imetnik terjatve za plačilo sorazmernega dela ostanka razdelitvene mase, ki se z načrtom končne razdelitve razdeli družbenikom stečajnega dolžnika v sorazmerju z njihovimi deleži (drugi odstavek 373. člena ZFPPIPP). Z začetkom stečajnega postopka družbenikom prenehajo korporacijske pravice,³ ostane jim, kot je bilo že pojasnjeno, le pravica do preostanka stečajne mase, ki jo lahko uveljavijo kot upniki stečajnega dolžnika v skladu z drugim odstavkom 373. člena ZFPPIPP. Ustavno sodišče je že sprejelo stališče, da ne more biti ustavno sporna ureditev, ki ne omogoča, da je družbenik stranka postopka zaradi insolventnosti. Prevladujoč interes lastnikov pri poslovanju podjetja lahko obstaja le, dokler je podjetje kratkoročno in dolgoročno plačilno sposobno, ko postane insolventno, pa ne več. Če družba postane insolventna, stopijo v ospredje interesi upnikov, ki postanejo nadrejeni interesom lastnikov. Interese lastnikov je za nadaljevanje poslovanja dovoljeno uresničevati le v obsegu, v katerem niso ogroženi interesi upnikov, da prejmejo plačilo svojih terjatev v največjem (mogočem) deležu.⁴ Prav zato je odločitev o tem, ali se začne stečajni postopek ali ne in je torej odločeno o insolventnosti družbe, ključna z vidika položaja družbenika, ki z začetkom stečajnega postopka postane le še stečajni upnik in se njegova ključna upravičenja iz poslovnega deleža, ki uživajo ustavnopravno varstvo, povsem izvotlijo.

Stečajni postopek na predlog dolžnika

11. ZFPPIPP razlikuje postopek z dolžnikovim predlogom za začetek stečajnega postopka (234. člen ZFPPIPP) in postopek z upnikovim predlogom za začetek stečajnega postopka (235. člen ZFPPIPP). Pri dolžnikovem predlogu za začetek stečajnega postopka zakon ureja dve možnosti. Predlog za začetek stečajnega postopka mora vložiti bodisi poslovodstvo dolžnika bodisi, če tega nima, vsak družbenik, in sicer najpozneje v enem mesecu po nastanku insolventnosti (prvi in tretji odstavek 38. člena ZFPPIPP) oziroma v treh mesecih, če je razlog za insolventnost naravna nesreča ali druga hujša nesreča, epidemija ali drug podoben izredni dogodek (drugi odstavek 38. člena ZFPPIPP). Položaj dolžnikove insolventnosti je eden od pogojev za začetek stečajnega postopka (50. člen ZFPPIPP). Prvi odstavek 234. člena ZFPPIPP določa izpodbijno domnevo o dolžnikovi insolventnosti v primeru, če začetek stečajnega postopka predlaga dolžnik sam. Domneva se izpodbija s pritožbo zoper sklep o začetku stečajnega postopka (četrti odstavek 234. člena ZFPPIPP). Procesno legitimacijo za vložitev pritožbe na splošno ureja 126. člen ZFPPIPP. Vsaka stranka postopka zaradi insolventnosti ima pravico vložiti pritožbo proti sklepu, razen če zakon za posamezen sklep določa, da pritožbo lahko vložijo samo nekatere stranke (prvi odstavek 126. člena ZFPPIPP). Upravitelj ali druga oseba, ki ni stranka postopka, ima pravico vložiti pritožbo samo proti tistim sklepom, za katere tako določa zakon (drugi odstavek 126. člena ZFPPIPP).

12. Kot je bilo že pojasnjeno, ZFPPIPP v prvem odstavku 234. člena določa *izpodbijno* domnevo insolventnosti. Kdo lahko izpodbija domnevo insolventnosti (in ima s tem položaj stranke predhodnega postopka za začetek stečajnega postopka), je odvisno od pravnoorganizacijske oblike dolžnika. Če je dolžnik osebna družba, lahko domnevo insolventnosti izpodbija osebno odgovorni družbenik dolžnika, dolžnik pa le, če je predlog za začetek stečajnega postopka vložil njegov osebno odgovorni družbenik (drugi odstavek 234. člena ZFPPIPP). Družbenik družbe z omejeno odgovornostjo lahko domnevo

insolventnosti izpodbija le, če je predlog za začetek stečajnega postopka vložil drug družbenik, torej pod pogojem, da družba nima posloводства (peti odstavek 234. člena ZFPPIPP v zvezi s tretjim odstavkom 38. člena ZFPPIPP). Če je predlog za začetek stečajnega postopka vložil dolžnik (zanj torej poslovodja), domneve insolventnosti ne more izpodbijati niti upnik, ki prijavi udeležbo v predhodnem postopku.⁵ Predlagatelj postopka je dolžnik, ki je vložil predlog za začetek stečajnega postopka, zato nima pravnega interesa za pritožbo zoper sklep o začetku stečajnega postopka. To pomeni, da pri družbi z omejeno odgovornostjo v primeru, da je predlagatelj postopka dolžnik pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP, in torej predlog vložil poslovodstvo, nihče ni procesno legitimiran s pritožbo ali drugim pravnim sredstvom izpodbijati odločitve o začetku stečajnega postopka. Povedano drugače, v takem primeru je domneva *de facto* neizpodbijna, sodno varstvo pa le enostopenjsko.

Presoja z vidika pravica do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave

Poseg v pravico do pravnega sredstva

13. V primeru začetka stečajnega postopka gre torej za popolno prenehanje upravljalvskih in premoženjskih pravic družbenikov, ki jim ostane le še imetništvo terjatve za plačilo sorazmernega dela ostanka razdelitvene mase, ki se z načrtom končne razdelitve razdeli družbenikom stečajnega dolžnika v sorazmerju z njihovimi deleži (drugi odstavek 373. člena ZFPPIPP). Kljub temu jim sporna določba ZFPPIPP možnosti pritožbe zoper sklep sodišča prve stopnje o začetku stečajnega postopka, kadar predlog vložil dolžnik pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP, ne daje. Zato se zastavlja vprašanje skladnosti take ureditve s 25. členom Ustave.

14. Po ustaljeni ustavnosodni presoji pravica do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave med drugim zagotavlja spoštovanje načela instancnosti pri odločanju sodišč.⁶ Vsebina načela instancnosti je v tem, da lahko organ druge stopnje presoja odločitev prvostopenjskega organa z vidika vseh vprašanj, ki so pomembna za odločitev o pravici oziroma obveznosti.⁷ To pomeni, da 25. člen Ustave zagotavlja meritorno (vsebinsko) oceno pravilnosti prvostopenjske oblastne odločitve.⁸ Smisel te ustavne določbe je, da lahko posameznik z vložitvijo pravnega sredstva učinkovito brani in varuje svoje pravne interese.⁹ Pravica do pravnega sredstva pa zavezuje tudi zakonodajalca, da zoper odločitev državnega organa zagotovi pritožbo, ki je samostojna pravica in ni zagotovljena že s pravico do sodnega varstva iz 23. člena Ustave.¹⁰

15. Državni zbor in Vlada se neutemeljeno sklicujeta na odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-295/13, saj se je v njej Ustavno sodišče opredelilo do pravice do sodnega varstva in ne do pravice do pritožbe. Pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave namreč ne pomeni pravice do točno določenega sodnega postopka.¹¹ Sodno varstvo zoper odločitve državnih organov (tudi zoper upravne odločbe) se lahko zagotavlja tudi v kakšnem drugem (npr. pravdnem) po-

⁵ Takšno je ustaljeno stališče sodne prakse. Glej denimo sklepe Višjega sodišča v Ljubljani št. Cst 285/2014 z dne 15. 7. 2014, št. Cst 61/2022 z dne 23. 2. 2022 in št. Cst 49/2024 z dne 14. 3. 2024.

⁶ Glej na primer odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-219/03 z dne 1. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 118/05, in OdlUS XIV, 88), 31. točka obrazložitve, št. U-I-98/07 z dne 12. 6. 2008 (Uradni list RS, št. 65/08, in OdlUS XVII, 42), 13. točka obrazložitve, in št. Up-2938/07 z dne 10. 9. 2009 (Uradni list RS, št. 74/09, in OdlUS XVIII, 81), 10. točka obrazložitve.

⁷ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-8/10 z dne 3. 6. 2010 (Uradni list RS, št. 49/10), 8. točka obrazložitve.

⁸ Prav tam.

⁹ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-353/02 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 62/04), 6. točka obrazložitve.

¹⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. Up-949/12 z dne 10. 10. 2013 (Uradni list RS, št. 91/13, in OdlUS XX, 17), 7. točka obrazložitve.

¹¹ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003 (Uradni list RS, št. 108/03, in OdlUS XII, 86), 19. točka obrazložitve.

³ Tako glede pravic iz delnic že Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-107/21, Up-341/21 z dne 2. 3. 2023 (Uradni list RS, št. 35/23), 10. točka obrazložitve, opomba 5. Prim. tudi N. Plavšak, Zakon o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju, Razširjena uvodna pojasnila, GV Založba, Ljubljana 2008, str. 199.

⁴ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-107/21, Up-341/21, 11. točka obrazložitve in opomba 6.

stopku ali v postopku pred drugim (ne pa upravnim) sodiščem in v obsegu, ki ustreza naravi pravnega razmerja.¹² V obravnavanem primeru je odločanje o predlogu za začetek stečajnega postopka na predlog dolžnika že del sodnega varstva, saj odločitev o izpolnitosti pogojev za začetek stečajnega postopka hkrati pomeni tudi odločitev o pravicah družbenikov, tj. odločitev o tem, ali bodo zaradi začetka stečajnega postopka njihove pravice iz poslovnega deleža prenehale. Zato instančnega odločanja, ki ga zahteva 25. člen Ustave, zoper odločitev o začetku stečajnega postopka in s tem o pravicah, pravnih koristih in interesih družbenikov ni mogoče nadomestiti z odločanjem v kakšnem drugem sodnem postopku.

16. Državni zbor in Vlada se sklicujeta tudi na možnost odškodninskega varstva, ki naj bi ga imel družbenik pravico uveljaviti proti poslovodstvu in ki naj bi nadomeščalo pravico do pritožbe. Ob tem prezreta odločilno okoliščino, da gre z vidika družbenikov v primeru odškodninske odgovornosti poslovodstva za primer t. i. refleksne škode. Vsaka škoda, ki nastane družbi, se neizogibno izrazi tudi na premoženjskem položaju njenih članov – družbenikov. Pokaže se, ali v obliki nižje vrednosti poslovnega deleža ali v nižjem izplačilu dobička (oziroma neizplačilu dobička) ali ne nazadnje v insolventnosti družbe, s tem pa v neplačilu ali nižjem izplačilu ostanka razdelitvene mase. Vendar je v slovenski in tuji, zlasti nemški, tako pravni teoriji¹³ kot sodni praksi¹⁴ sprejeto stališče, da

¹² Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-169/00 z dne 14. 11. 2002 (Uradni list RS, št. 105/02, in OdlUS XI, 231), 12. točka obrazložitve.

¹³ R. Bohinc v: M. Kocbek (red.), Veliki komentar Zakona o gospodarskih družbah (ZGD-1), 2. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2007, str. 330–331; M. Dolenc, Odgovornost uprave gospodarske družbe za škodo, povzročeno družbi, Pravni letopis, št. 1 (2010), str. 125–127; H. Hirte, Kapitalgesellschaftsrecht, 6. izdaja, RWS Verlag Kommunikationsforum, Köln 2009, str. 252–253; U. Hüffer, Aktiengesetz, 8. izdaja, Verlag C. H. Beck, München 2008, str. 586.

¹⁴ Vrhovno sodišče se je v sodbi št. III lps 5/2006 z dne 3. 4. 2007 ukvarjalo z vprašanjem, ali lahko namesto gospodarske družbe, ki bi bila sicer upravičena uveljavljati tožbeni zahtevek, njen zahtevek uveljavljajo delničarji, ker tega ni hotela uprava delniške družbe. Ni šlo sicer za odškodninski zahtevek do uprave, temveč za uveljavljanje ugotovitvenega zahtevka, da je neveljavna pogodba o prodaji nepremičnine, ki jo je sklenila družba in naj bi bila za družbo škodljiva, ter za zahtevek, da tožena stranka umakne zemljiškoknjižni predlog. Vrhovno sodišče je sprejelo stališče, da delničarji nimajo pravnega interesa za vodenje takega postopka. Pri tem se je oprlo na razlikovanje med dejanskim in pravnim interesom. Prvega delničarjem sicer ni mogoče odrekati (po zatirjanju tožeče stranke naj bi izpodbijali pravni posel vplival na višino dividend in na vrednost delnic), drugače pa je s pravnim interesom. Ta bi bil podan le, če bi se z ugoditvijo tožbenemu zahtevku izboljšal pravni položaj delničarjev. Tega pa Vrhovno sodišče, potem ko je analiziralo določbe ZGD-1, ni našlo.

Iz sodbe Vrhovnega sodišča št. III lps 1/2019 z dne 10. 11. 2020 izhaja, da lahko delničarji neposredno od povzročiteljev škode po 264. členu ZGD-1 uveljavljajo le tisto škodo, ki ne izvira iz škode, ki je nastala družbi, oziroma le tisto škodo, ki jim je nastala, ne da bi hkrati nastala družbi. Ne morejo neposredno uveljavljati refleksne, odsevne škode oziroma škode, ki je le odsev škode, ki je nastala družbi. Kot tipična primera refleksne škode, ki izvira iz družbi nastale škode, se omenjata znižanje vrednosti delnice in/ali nižja dividenda. Če se navedeno aplicira na družbo z omejeno odgovornostjo, gre za nižjo vrednost družbenikovega lastniškega deleža in/ali nižje izplačilo dobička. Sodba Vrhovnega sodišča št. III lps 249/2008 z dne 23. 1. 2012 izraža enaka stališča o tipičnih primerih refleksne škode kot sodba št. III lps 1/2019. Utrjeno stališče nemške sodne prakse je povsem primerljivo. Delničar lahko zahteva odškodnino le za družbo, ne pa tudi zase, ker gre le za refleksno, posredno škodo. Prim. denimo sodbo zveznega vrhovnega sodišča (*Bundesgerichtshof* – v nadaljevanju BGH) št. II ZR 176/10 z dne 14. 5. 2013. Načelo, da se zaradi interesov solastnikov, družbe in njenih upnikov s tožbo delničarjev lahko zahteva le izplačilo družbi, velja tudi, če družba preneha z uvedbo stečajnega postopka in je treba preostalo premoženje po izpolnitvi obveznosti razdeliti družbenikom. Glej sodbo BGH št. II ZR 14/03 z dne 29. 11. 2004.

družbenikom nastane v takem primeru le t. i. refleksna, odsevna, posredna škoda. Za refleksno škodo družbenik nima samostojnega pravnega varstva, pač pa jo lahko uveljavlja le za račun družbe (pri kateri bi potem uveljavljal svojo pravico do udeležbe na dobičku oziroma ob insolventnosti višje poplačilo iz ostanka razdelitvene mase). V svojem imenu in za svoj račun lahko družbenik uveljavlja le nerefleksno škodo, tj. tisto škodo, ki se ne bi izravnala z odškodninskim zahtevkom družbe. Končno tudi materialnopravno gledano, ne gre za samostojno upravičenje družbenika, da toži poslovodjo. To izhaja iz ZGD-1, ki za tožbo zoper poslovodstvo kot materialnopravno predpostavko¹⁵ zahteva sklep družbenikov o uveljavljanju zahtevkov družbe proti poslovodjem v zvezi s povračilom škode, nastale pri poslovođenju (osma alineja 505. člena ZGD-1). Tožbe ni mogoče vložiti brez dovoljenja družbenikov.¹⁶

17. Ureditev v 234. členu ZFPPIPP torej družbeniku družbe z omejeno odgovornostjo ne omogoča pritožbe zoper odločitev sodišča o odvzemu njegove pravice, čeprav ima za njeno vložitev pravni interes. V takem primeru je za opredelitev narave učinka zakonske določbe na pravico iz 25. člena Ustave dovolj že ugotovitev zelo intenzivnega zožujočega učinka.¹⁷ Ustavno sodišče je v nekaterih podobnih primerih že sprejelo stališče, da je treba tako popolno izključitev pritožbe ali drugega pravnega sredstva zoper oblastno odločitev o pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih razumeti kot poseg v pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave.¹⁸ Da gre za poseg v navedeno pravico, velja torej tudi za obravnavani primer.

18. Zato je treba v nadaljevanju oceniti, ali je takšen poseg dopusten. Po ustaljeni ustavnosodni presoji je mogoče ustavne pravice omejiti le, če je zakonodajalec zasledoval ustavno dopusten cilj in če je omejitev skladna z načeli pravne države (2. člen Ustave), in sicer s tistim izmed teh načel, ki prepovedujejo prekomerne posege države (splošno načelo sorazmernosti). Ocenimo, ali ne gre morda za prekomeren poseg, opravi Ustavno sodišče na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti, ki obsega presojo primernosti, nujnosti in sorazmernosti posega.¹⁹

¹⁵ Sodbi Višjega sodišča v Ljubljani št. I Cpg 321/2022 z dne 26. 1. 2023, 22. točka obrazložitve, in št. I Cpg 421/2016 z dne 16. 5. 2017, 11. točka obrazložitve.

¹⁶ P. Podgorelec, Odškodninska odgovornost članov poslovodstva – analiza nekaterih sodb Vrhovnega sodišča RS, Podjetje in delo, št. 5 (2013), str. 782. Vrhovno sodišče je v sodbi št. III lps 30/2012 z dne 17. 7. 2012 odločilo, da je sklep družbenikov potreben tudi, če naj se odškodninska tožba vložiti proti nekdanjim poslovodjem.

¹⁷ Prim. odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-179/21 z dne 26. 5. 2022 (Uradni list RS, št. 81/22), 19. točka obrazložitve, in št. U-I-107/21, Up-341/21, 14. točka obrazložitve.

¹⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-296/02 z dne 20. 5. 2004 (Uradni list RS, št. 68/04, in OdlUS XIII, 41), 47. točka obrazložitve, o izključitvi pritožbe zoper sklep senata o začasnem zavarovanju zahtevka za odvzem protipravno pridobljene premoženjske koristi. Glej tudi odločbo Ustavnega sodišča št. Up-724/04, U-I-322/05 z dne 9. 3. 2006 (Uradni list RS, št. 30/06, in OdlUS XV, 42), 11. točka obrazložitve, o posebni ureditvi, po kateri je izvršitelj v premoženjski izvršbi odločil o poplačilu enega samega upnika brez izdaje odločbe in brez možnosti vložitve pravnega sredstva zoper odločitev izvršitelja. Da gre v takem primeru za poseg, glej tudi odločbo Ustavnega sodišča št. Up-991/17, U-I-304/20 z dne 17. 12. 2020 (Uradni list RS, št. 5/21, in OdlUS XXV, 27), 29. točka obrazložitve, o izključitvi pritožbe zoper odločitev sodišča o zavrnitvi zahteve za sodno varstvo v določenih primerih izreka globe v prekrškovnem postopku in odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-107/21, Up-341/21 o izključitvi pritožbe zoper odločitev sodišča prve stopnje o predlogu upniškega odbora ali upnika, predlagatelja postopka prisilne poravnave, da za prenos pooblastila za vodenje poslov dolžnika na upniški odbor ali upnike delničar nima pritožbe na podlagi 221.i člena ZFPPIPP, kljub temu da mu je s tem odvzeta pravica odpoklicati oziroma razrešiti člane nadzornega organa in imenovati nove.

¹⁹ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-18/02, 25. točka obrazložitve.

Ustavno dopusten cilj

19. Člen 234 ZFPPIPP je bil spremenjen z uveljavitvijo Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju ZFPPIPP (Uradni list RS, št. 102/23 – v nadaljevanju ZFPPIPP-H). Iz zakonodajnega gradiva k ZFPPIPP-H izhaja, da se temeljni cilji oziroma načela insolvenčnih postopkov, uveljavljena v ZFPPIPP že na samem začetku, z navedenim predlogom ne spreminjajo.²⁰ Glede ureditve, ki opušta možnost pritožbe družbenika zoper sklep o začetku stečajnega postopka nad družbo z omejeno odgovornostjo, pa predlog navaja, da začetek stečajnega postopka ne vpliva na pravni položaj družbenikov kapitalne družbe, da ne izgubijo korporacijskih pravic, temveč zgolj na upravljavsko upravičenja, da lahko svoje interese uveljavijo proti poslovanju družbe ter da vročanje sklepov o začetku stečajnega postopka družbenikom družb z omejeno odgovornostjo in z njim povezane težave podaljšujejo trajanje stečajnih postopkov. V obdobju do pravnomočnosti sklepa o začetku stečajnega postopka naj bi bil tudi negotov položaj delavcev, ki jim je treba dati prednost pred pravicami družbenikov. Iz Predloga ZFPPIPP-H izhaja še, da po nemškem stečajnem zakonu (*Insolvenzordnung* – v nadaljevanju InsO) družbenik kapitalne družbe nima pravice do pritožbe proti sklepu o začetku stečajnega postopka. V odgovoru Državnega zbora in mnenju Vlade je pojasnjeno še, da naj bi bila taka ureditev tudi v hrvaškem stečajnem zakonu in da nemška ureditev omogoča, da lahko predlog za začetek stečajnega postopka dolжник vložiti že, če insolventnost zgolj grozi, in da v takem primeru ne more obstajati domneva insolventnosti.

20. Iz razlogov, ki jih je Ustavno sodišče pojasnilo v 10. točki obrazložitve, Ustavno sodišče ne more pritrditi zakonodajalcu, da začetek stečajnega postopka ne posega v korporacijske pravice družbenikov. Začetek stečajnega postopka namreč te pravice (upravljavske in premoženjske) povsem izvotli, saj družbenikom ostane le še imetništvo terjatve za plačilo sorazmernega dela ostanka razdelitvene mase, ki se z načrtom končne razdelitve razdeli družbenikom stečajnega dolžnika v sorazmerju z njihovimi deleži (drugi odstavek 373. člena ZFPPIPP).

21. Zakonodajalec ne more ustavno dopustnega cilja utemeljiti le s sklicevanjem, da je izpodbijani ukrep enak oziroma primerljiv ukrepom, ki jih poznajo drugi pravni redi. Poleg tega v obravnavanem primeru primerjalnopravni argumenti Državnega zbora in Vlade sploh ne držijo. Že predlagatelj namreč pravilno opozarja, da sicer drži, da v nemški ureditvi družbenik kapitalne družbe ne more vložiti pritožbe zoper sklep o začetku stečajnega postopka, vendar nemška ureditev dolžniškega stečaja ne temelji na domnevi insolventnosti. Če uvedbo postopka predlaga dolжник sam, se insolventnost ne domneva, kot se v položaju po prvem odstavku 234. člena ZFPPIPP, temveč nosi dolжник, ki ima predlagalno upravičenje, dokazno breme.²¹ Podobno velja tudi, kadar dolжник predlaga začetek stečaja že zaradi grozeče plačilne

nesposobnosti (*drohende Zahlungsunfähigkeit*),²² ki jo mora prav tako izkazati.²³ Sodna praksa zahteva, da mora dolжник podati predlog v substancirani in razumljivi obliki.²⁴ Če je trditvena podlaga pomanjkljiva ali pa manjkajo listine, mora sodišče predlog zavrniti.²⁵ Še pomembnejša je okoliščina, da je zakonodajalec prezrl, da Temeljni zakon (*Grundgesetz*) ne zagotavlja instančne presoje (*Instanzenzug*) oziroma pravice do pritožbe, kot jo zagotavlja 25. člen Ustave. V skladu z ustaljeno presojo nemškega zveznega ustavnega sodišča (*Bundesverfassungsgericht* – v nadaljevanju BVerfG) je instančna presoja mogoča le, če jo je predvidel zakonodajalec in če so izpolnjeni pogoji, ki jih je zanjo predpisal zakonodajalec.²⁶ Končno ne drži niti trditev Vlade, da je izpodbijana ureditev primerljiva z rešitvami v hrvaškem stečajnem zakonu.²⁷ Konkretno, tretja alineja 116. člena hrvaškega stečajnega zakona, ki jo izrecno izpostavlja Vlada v svojem mnenju, določa, da se v primeru, ko vložiti predlog za začetek stečajnega postopka dolжник sam (oziroma zanj poslovanje), ne opravi predhodni stečajni postopek (tj. postopek ugotavljanja pogojev insolventnosti). To pa ne pomeni, da se insolventnost domneva, saj mora sodišče v tridesetih dneh opraviti narok o predpostavkah za začetek stečajnega postopka po drugem odstavku 128. člena stečajnega zakona. Poleg tega tretji odstavek 5. člena stečajnega zakona izrecno določa, da lahko dolжник predlaga začetek stečajnega postopka, če izkaže verjetnost, da svojih obstoječih obveznosti ne bo mogel izpolniti ob dospelosti. Pri tem se smiselno uporablja 4. člen stečajnega zakona, ki določa, na kakšen način se izkazuje oziroma dokazuje obstoj zakonskih dejanskih stanov stečajnih razlogov.

22. Vendar pa je iz zakonodajnega gradiva razvidno, da je cilj z ZFPPIPP-H uveljavljenega spremenjenega 234. člena ZFPPIPP tudi zagotoviti hitrost stečajnega postopka²⁸ in hkrati s tem skrajšati obdobje negotovosti za delavce kot posebej varovane kategorije stečajnih upnikov. S tem pa je zakonodajalec po presoji Ustavnega sodišča zasledoval ustavno dopusten cilj, ki lahko utemelji poseg v pravico do pravnega sredstva iz 25. člena Ustave.

Primernost posega

23. V nadaljevanju je treba presoditi, ali je navedeni poseg primeren za doseg zasledovanih ciljev. Poseg je primeren za uresničitev zelenega, ustavno dopustnega cilja, če je z njim ta cilj mogoče doseči. Ukrep je neprimeren šele takrat, kadar sredstvo za doseg cilja ni v razumni zvezi s tem ciljem in kadar s sredstvom navedenega cilja v nobenem primeru ni mogoče doseči, ne le zgolj v določenem obsegu,²⁹ oziroma kadar je prispevek sredstva k cilju povsem zanemarljiv in torej v bistvu ne prispeva k zasledovanemu cilju.³⁰

²² Glej 18. člen InsO.

²³ J. Drukarczyk v: H.-P. Kirchhof, H. Eidenmüller in R. Stürner (ur.), nav. delo, str. 507.

²⁴ Sodba BGH št. IX ZB 426/02 z dne 12. 12. 2002 (BGHZ 153, 205).

²⁵ Prav tam.

²⁶ Tako denimo v odločitvah BVerfG št. 1 PBvU 1/02 z dne 30. 4. 2003 (BVerfGE 107, 395) in št. 1 BvR 2262/03 z dne 9. 3. 2004 (BVerfGE 110, 213).

²⁷ Stečajni zakon, Narodne novine, št. 71/15, 104/17, 36/22 in 27/24.

²⁸ Hitrost postopka je Ustavno sodišče že večkrat prepoznalo kot ustavno dopusten cilj, denimo v postopkih izvršbe v odločbi št. U-I-189/21 z dne 26. 5. 2022 (Uradni list RS, št. 81/22) in v postopkih zaradi insolventnosti v odločbi št. U-I-222/18 z dne 14. 5. 2020 (Uradni list RS, št. 85/20, in OdlUS XXV, 9).

²⁹ Odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-65/13 z dne 3. 7. 2014 (Uradni list RS, št. 54/14, in OdlUS XX, 27), 20. točka obrazložitve, in št. U-I-100/21 z dne 14. 3. 2024 (Uradni list RS, št. 34/24), 30. točka obrazložitve.

³⁰ Odločba Ustavnega sodišča št. U-I-107/21, Up-341/21, 19. točka obrazložitve.

²⁰ Gre za tri cilje: 1) enako obravnavanje upnikov, ki so v razmerju do dolžnika v enakem položaju (46. člen ZFPPIPP), 2) vodenje postopka na način, da se zagotovijo najugodnejši pogoji glede višine plačila in rokov za plačilo terjatev upnikov (47. člen ZFPPIPP), in 3) izvajanje procesnih dejanj sodišč v predpisanih rokih, prednostno obravnavanje zadev pred sodišči in državnimi organi, v katerih je kot stranka postopka udeležen stečajni dolжник ali katerih izid vpliva na potek stečajnega postopka in ki morajo delovati po pravilih, ki dajejo sodišču možnost nadzora nad časovnim delovanjem upraviteljev (načelo hitrosti postopka – 48. člen ZFPPIPP). Prim. Predlog zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o finančnem poslovanju, postopkih zaradi insolventnosti in prisilnem prenehanju (v nadaljevanju Predlog ZFPPIPP-H), EPA 764-IX, str. 1.

²¹ Tako G. Eilenberger v: H.-P. Kirchhof, H. Eidenmüller in R. Stürner (ur.), Münchener Kommentar zur Insolvenzordnung, Band 1: §§ 1–79 InsO, InsVV, Verlag C. H. Beck, München 2013, str. 498.

24. Na načelni ravni vložitev pritožbe zoper prvostopenjsko odločitev lahko podaljša trajanje vsakega postopka, najmanj za čas odločanja Višjega sodišča o pritožbi. Dodaten zastoj v postopku zagotovo lahko povzroči tudi vročanje prvostopenjske odločitve osebam, legitimiranim za vložitev pritožbe, še posebej če gre za čezmejno vročanje. To pomeni, da se s tem, ko zakonodajalec opusti možnost pritožbe, dejansko postopek lahko odvije hitreje, s čimer se tudi pomembno skrajša čas od izdaje odločitve do njene pravnomočnosti. Cilj hitrosti postopka je s takim ukrepom torej mogoče doseči. Zastavlja pa se vprašanje, ali in koliko k zasledovanim ciljem lahko pripomore izključitev možnosti vložitve pritožbe družbenika družbe z omejeno odgovornostjo zoper sklep sodišča o začetku stečajnega postopka, kadar predlog vložijo dolžnik pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP.

25. Pritožba v postopkih zaradi insolventnosti ni suspenzivno pravno sredstvo (drugi odstavek 125. člena ZFPPIPP). Ker morebitna pritožba družbenika izvršitve sklepa o začetku stečajnega postopka ne bi zadržala, nastopijo pravne posledice začetka stečajnega postopka takoj, tj. z začetkom dneva, ko je objavljen oklic o začetku stečajnega postopka (prvi odstavek 244. člena ZFPPIPP). Da bi zaradi morebitne vložitve pritožbe družbenika lahko prišlo do upoštevni neformalnih ovir pri izvršitvi navedenega sklepa ter posledično do vpliva na sam tek stečajnega postopka in s tem na doseganje zasledovanih ciljev stečajnega postopka, ni videti. Tudi sicer v primeru morebitnega nastanka takšnih ovir to ne bi bistveno vplivalo na navedeni postopek in doseganje omenjenih ciljev, saj je pritožbeni postopek na drugi stopnji v postopkih zaradi insolventnosti zelo hiter. Sodišče mora namreč o pritožbi odločiti v zelo kratkem roku, tj. v petnajstih dneh od njenega prejema (tretji odstavek 125. člena ZFPPIPP).³¹ Zato sama možnost pritožbe družbenika zoper sklep o začetku stečajnega postopka, kadar predlog vložijo dolžnik sam pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP, ne vpliva na hitrost poteka stečajnega postopka oziroma je njen vpliv zanemarljiv. Zakonodajalec sicer trdi, da naj bi vročanje sklepa o začetku stečajnega postopka družbenikom bistveno podaljšalo trajanje stečajnih postopkov. Vendar te trditve ostajajo na splošni ravni, saj iz zakonodajnega gradiva ni mogoče razbrati, kakšen je dejanski negativni vpliv vročanja na podaljšanje trajanja stečajnih postopkov v praksi. Čeprav zakonodajalec navaja, da naj bi se o tem vprašanju zbirali podatki, teh podatkov v zakonodajnem gradivu ne prikaže.³² Državni zbor in Vlada jih prav tako nista navedla v svojem odgovoru oziroma mnenju. Zato Ustavno sodišče tega argumenta pri svoji presoji ne more upoštevati, ker ga ne more ovrednotiti. Drži, da je Ustavno sodišče v odločbi št. U-I-179/15, Up-386/15 z načinom izvršitve določilo, da morajo sodišča sklep o začetku stečajnega postopka vročiti družbenikom stečajnega dolžnika. Vendar to ne pomeni, da je to edina ustavnoskladna rešitev, ki jo lahko sprejme zakonodajalec glede vročanja družbenikom, saj česa takega Ustavno sodišče zakonodajalcu ni naložilo. Že Evropsko sodišče za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) je v sodbi v zadevi *Zavodnik proti Sloveniji* poudarilo, da obžaluje, da sodišče v konkretnem primeru ni uporabilo tedaj uzakonjene možnosti objave poziva v javnih (tiskanih) medijih.³³ Poleg tega v primerjalnem pravu obstajajo rešitve glede vročanja družbenikom na sedež družbe in podobno. Kolikor se Državni zbor in Vlada sklicujeta na negotovost po-

ložaja delavcev v času od izdaje sklepa o začetku stečajnega postopka do njegove pravnomočnosti, ne more biti sporno, da jim je veliko bolj v korist odločitev, v kateri se preizkusi, ali domneva o insolventnosti delodajalca dolžnika drži ali ne, saj lahko ohranijo zaposlitev.

26. Navedeno tako pomeni, da izključitev pritožbe družbenika zoper sklep o začetku stečajnega postopka ni primeren ukrep za doseganje zasledovanih ciljev, saj ne pripomore posebej k hitrosti stečajnega postopka. Izključitev pritožbe družbenika družbe z omejeno odgovornostjo zoper sklep o začetku stečajnega postopka, kadar je ta začet na podlagi predloga dolžnika pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP, pomeni prekomeren poseg v pravico do pritožbe iz 25. člena Ustave. Ker je Ustavno sodišče presodilo, da poseg ni primeren za doseganje zasledovanega cilja, se z drugimi merili testa sorazmernosti ni ukvarjalo.

27. Ustavno sodišče je presodilo, da sta tretji in četrti odstavek 234. člena ZFPPIPP v neskladju s 25. členom Ustave (1. točka izreka).

28. Nomotehnično gledano, je ZFPPIPP-H v tretji in četrti odstavek 234. člena ZFPPIPP dodal besedno zvezo »osebno odgovorni«, kar pomeni, kot je bilo pojasnjeno, da je izključil možnost pritožbe za tiste družbenike, ki ne odgovarjajo za obveznosti družbe s svojim premoženjem, tj. za delničarje, komanditne delničarje, komanditiste in družbenike v družbi z omejeno odgovornostjo, pri čemer se sprožilni primer nanaša le na slednje. Ker nomotehnično razveljavitev oziroma delna razveljavitev tretjega in četrtega odstavka 234. člena ZFPPIPP ni mogoča, je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 48. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS) sprejelo ugotovitveno odločbo. V skladu z drugim odstavkom 48. člena ZUstS je zakonodajalcu določilo enoletni rok za odpravo ugotovljene protiustavnosti (2. točka izreka).

Način izvršitve

29. Ker je Ustavno sodišče ugotovilo, da je izpodbijana zakonska ureditev v neskladju z Ustavo, ker je družbenike v družbi z omejeno odgovornostjo prikrajšala za pritožbo v okoliščinah obravnavanega primera, je na podlagi pooblastila iz drugega odstavka 40. člena ZUstS določilo, da imajo te osebe pravico, da vložijo pritožbo zoper sklep o začetku stečajnega postopka, kadar je predlog za začetek stečajnega postopka vložen pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP (3. točka obrazložitve). Iz razlogov, ki jih je Ustavno sodišče obširno pojasnilo že v odločbi št. U-I-179/15, Up-386/15, je treba tem družbenikom zagotoviti pravico do informacije kot sestavnega dela pravice do enakega varstva pravic iz 22. člena Ustave. Da bi v času do drugačne zakonodajalčeve rešitve lahko stečajni postopki nemoteno tekli, je Ustavno sodišče na podlagi pooblastila iz drugega odstavka 40. člena ZUstS določilo način izvršitve svoje odločbe. Določilo je, da v tem času sodišča prve stopnje sklepe o začetku stečajnega postopka, kadar je ta začet na predlog dolžnika pod pogoji iz 38. člena ZFPPIPP, vročajo tudi družbenikom stečajne dolžnice, če je ta družba z omejeno odgovornostjo (4. točka izreka).

C.

30. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena in drugega odstavka 40. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka v zvezi s petim odstavkom 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Rok Čeferin ter sodnika in sodniki dr. Matej Accetto, Dr. Dr. Klemen Jaklič (Oxford ZK, Harvard ZDA), dr. Rajko Knez, dr. Špelca Mežnar, dr. Rok Svetlič in Marko Šorli. Odločbo je sprejelo soglasno. Sodnik Knez je dal pritrdilno ločeno mnenje.

Dr. Rok Čeferin
predsednik

³¹ Ustavno sodišče je že v odločbi št. U-I-107/21, Up-341/21 presodilo, da tudi daljši, 30-dnevni rok, ki ga določa tretji odstavek 125. člena ZFPPIPP za vse druge pritožbe po ZFPPIPP, v bistvu ne vpliva na hitrost stečajnega postopka.

³² Glej Predlog ZFPPIPP-H, str. 208.

³³ Glej sodbo ESČP v zadevi *Zavodnik proti Sloveniji* z dne 21. 5. 2015, 79. točka obrazložitve. O alternativnih možnostih seznanitve in diskreciji sodišč, da upoštevajo konkretne okoliščine glede zagotovitve pravice do informacije, glej tudi sodbo ESČP v zadevi *Farcaș in drugi proti Romuniji* z dne 5. 6. 2018.